

Архів з бірому
Горьківсько-Бережанська округа ОЗУ

ПАПКА

для 208

паперів

Кучієв В. Гарошук "Шляхи російського імперіалізму" [1945р.?]

Українські рами: [1945р.?]

Фільмокієно документів: 1

Фільмокієно архивів: 19

Збірники: нескілько

20 р.

ДЕРЖАВНИЙ
Львівський

Р-3567 1 208
Опис

1929
1689
- 245

4

Воля народов, воля людини

A

У. Кухіть.

ШЛЯХИ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ.

2

Воля народам, воля людині!

У. Кужіль.

Шляхи Російського Імперіалізму.

Від пам'ятного тоску на честь російського народу, що його висловив Сталін під час прийому в Кремлі по перемозі над Німеччиною, більшовики без обиняків заговорили про першенство російського народу в Союзі, іменуючи його творцем і провідником СРСР, рiвночасно визначували його керівну роль у всій історії Сходу Європи, як державного організатора на цих величеських просторах. І поступенно історія російського народу стала історією народів СРСР, традиції російського народу - традиціями СРСР, славні полководці, політичні мужі Росії - єдиними взорами до наслідування для совєтського громадянина, але в одній точці більшовики ще маскуються, а саме відпекується від титулу російських царів у їхній імперіалістичній, колоніальній політиці. Це йшло б у розріз з пропагандованими кличами, за допомогою яких вони намагались здобути світ, і тому надіваючи маску перших пацифістів у світі та противників агресії та поневолення народів, послідовно сповняють заповіти творців російської імперії. Напрямні зовнішньої політики, яка за весь час історії Росії мала експанзивний характер, визначувало московським володарям географічне положення і ненаситний грабіжницький дух, що спонукував їх до щораз-то дальших територіальних зазіхань. Більшовики, як вірні сини тої Росії, не звільнилися від вище згаданих моментів. Пряма лінія веде від дипломатів Івана ІІІ, Петра великого аж до "великого" Сталіна, так що до напрямків, як і до методів політики агресії.

Часи Івана ІІІ /1462-1505 рр./ - це часи остаточного сформування московської національної держави. Від тоді-то появляються московські царі як чинник міжнародного життя і вступають у міжнародне життя, як політики, що навчилися, будучи васалами Золотої Орди, еластичності підступу, "ненавидячи - вдавати приязнь, ховати підступні наміри під облесною усмішкою" /Історія Дипломатії т.І. з 1940 р. ст.116/.

Цар Іван ІІІ, як об'єдинитель всіх етнографічних московських земель, зрезу накреслює

напрямні загарбав російської нації. На першому плані стояло питання "з'єднання" з московською українських земель, що входили в склад польсько-литовської держави. Об'єднавши московські князівства, Москва проголосила всі українські землі, що входили колись в систему Київської Держави спадщиною "отчиной" он московського великого князя, і тому московський тимчасовий уряд не хотів визнати правної існуючого стану, а в усі договори з Литвою мав тимчасовий характер. Всю свою міжнародну політику Іван III і його наслідник Василь III підпорядковували тій основній задачі. У того приводу Москва була зацікавлена в мирних відносинах з Стефанською Портою: кожний союз, що послабляв Литву, був добрий. Але Іван III намагався ліній експанзивної політики в сторону Балтійського моря. Відгороджена від відкритого морського шляху до Західної Європи Литвою та Лівонським орденем, московська держава була задана на транзит через суєдні держави. На тому третилітній зовнішня торгівля і культурно-політичні взаємини за Заходом. Вже в тому часі повстав прямування Росії до моря, до якого т.зв. "вікна в Європу", що перетворюється в історичний процес і приймає від часів Петра великого виразні форми. Це прямування з дуже поодинокими свідомі цілі, хоч виглядає нерозумним безплідним шуканням. Це свідоме блукання продовж двох століть на різних інших як консеквантним прямуванням до кількох цілей, які в дійсності являються тільки одною ціллю — доступ до відкритого моря за всяку ціну. За кожним разом, коли одна з точок відкритого морського побережжя, до яких прямує Росія, показувалася таких небути причин недосяжною, російський уряд прямував до другої, третьої, п'ятої. Коли трапляється нагода, знова звертався до першої і т.д. Довжезна берегова лінія Ледового моря була досягнута ще за часів давнього московського царства, та не вистарчала, щоб отримати морську лучбу пізнаної імперії.

Побережжя Ледового моря виконувало від того часу тільки одну з функцій границі - охоронну. Щойно в 70-х роках XIX ст. докато, що це побережжя з такою не без вартості, щойно в початках XX ст. почато використовувати незамерзачі пристані Норманського побережжя, а вже в останніх часах набирає Ледовитий океан спеціального значення, як щойно досліджений і випробуваний найкоротший північний шлях. Ці дві основні лінії московського імперіалізму - тобто підкорення України і доступ до відкритого моря, залишилися актуальними продовж цілої російської історії, не виключаючи совєтів.

До кінця XVII ст. Іван IV, Грозний, з являються ще два напрями російських експанзивних звінтерисувань. В 1556 р. завойовують москалі Казанський ханат, що відкривав їм торговельний шлях по Волзі і Камі, а різночасно уможливило взаємини з середньо-азійськими і прикаспійськими державами: з підбиття Астраханського ханату /1559 р./ такі самі взаємини навяжуються з народами північного Кавказу. Відомо, що всі ці торговельно-дипломатичні взаємини давали москалі значну точку до політичної penetрації і дальшого просування меж своєї володіння. Завоювання цих двох країв не було випадкове. Воно відзеркалювало цілеспрямованість московської агресії. Політики Москви ще на початку XVII ст. вказували на "неизбежность" підкорення Казані, бо шляхем Камським шляхом перейшла Московщина за Урал і почала завойовувати Сибір, а через Томень попрямувала до Бухари і Ірби. Крім цього московські царі хотіли знищити загрозу нападу зі сторони Казані, щоб мати вільні руки в прямування до Балтійського моря. Однак по упадку Казані Волзький шлях ще не був вільний. На перешкоді до вільного проникання в Азербайжан і Іран стояв Астрахань і Москва не багачись підкорила його.

До півночі і сходу в напрямках найменшого опору зі сторони та фізично-географічних, як як і антропо-географічних чинників розширювала російська держава дуже швидко.

Далеко повільнішим було її розширення на захід і південь, де щоправда не було особливих природних труднощів, та за те антропо-географічні були там сильніші. Вже в першій половині XVII ст. дійшли москалі до Фішого океану і досягнули таким робом найкращу для себе природну границю - море. На півночі вони це зробили дещо скоріше. Експансія на південь і захід мала в XVI ст. тільки небагато успіхів. Московщина не могла ще тоді багато доказати ні проти Швеції, ні проти Туреччини, ні проти Польщі. Навпаки, ця остання, що мало не знищила самої Московщини в початках XVII ст. Вже в другій половині XVII ст. wraz з відкоренням Середнього Поволжжя і Астрахані починається процес перетворення московського царства в російську багатонаціональну державу; процес, що набирає виразного обличчя з підбиттям України і східної частини Білорусії /1654 р. - 1661 рр./.

Більшовицька історіософія намагається вяснити цей процес штучними брехливими аргументами, свідомо йачи на захист велико-російського імперіалізму. Вони висувають Росію як творчий організуючий чинник Сходу Європи і величезних просторів північної та центральної Азії. Причинами, що мали б лягти в основу повстання російської імперії, були передовсім економічні інтереси цих просторів, а далі бажання народів створити таку державу, як охорону перед напором тувків, монголів і т.д. Фактичне злиття всіх областей, земель і князівств в одну цілість було викликане зростаючим обміном між областями, поступенне ростучим товарним оборотом, концентрацією малих місцевих ринків в один всеросійський ринок" /всін твори т. I, ст. 73/.

"На сході Європи... створення централізованих держав, прискорене пот. воюми самооборони, прийшло швидше від ліквідації феодалізму, а також швидше від повстання нації. Тому нації не розвивалися і не могли розвинутися в національні держави, а створити кілька мішаних багатонаціональних держав, що склалися зви. йно

з одної сильної панівної нації і декілька слабких підчинених". /Сталін, "Марксизм і національно-колоніальне питання" ст. 87/. "В Росії роль об'єдинителя національностей взяли на себе великороси" /тамже ст. 17/. Цей виклад причин творення російської імперії кладе в основу добровільності і свідоме тяготіння прилучуваних країн до центру, коли вся дальша історія Росії заперечує цьому різко. Концентрація торгового ринку була зумовлена односторонніми економічними інтересами панівної нації, а прилучування щораз-то нових країн проходило для поширення своєї власної економічної бази і стратегічного забезпечення щораз-то ростучих границь імперії.

Про розбитті Казані царський уряд розправився з диким, властивий російському імперіалізму способом. Мужське населення вирізано, а дітей і жінок повернуто в рабство. Це довго народи сусіднього поволжя ставили запеклий спротив, але вже тоді почала Росія приміювати свою політику володіння над загарбаними землями: переслідування самостійницьких елементів, насаджування москалів на відібраних земельних наділах, підкупоства частини Казанської знаті, а передовсім поширення християнства, щоби за допомогою московського православ'я, того інструменту російського імперіалізму, це дужче охопити під свої впливи населення. Спираючись на укріплених городках, поставлених на землях Казанського ханату, посувається Московщина за Урал, і власне ці укріплені городки з військовими залогами, як опора і охорона російської адміністрації на завойованих теренах, визначає оту "добровільність" народів творити разом з Москвою одну державу. Пенетрація приватного капіталу, піддержувана військовими відділами, примушує населення платити данину т. зв. ясак і промощує шлях для державної окупації терену. Серед боротьби і повстань посувається російська адміністрація в глибину Сибіру. Представник російського уряду заманює до себе на переговори сибірського хана Сайд Ахмета і запроторює у в'язницю /невже більшовики взорувалися на нього, запро-

шуючи на переговори Окуліцького і товаришів/...

Після того російські війська займають Кашлик, центр західного Сибіру і до половини XVII ст. укріплюються над ріками Ішим, Іртиш і Об.

Перша половина XVII ст. це бідобиття цілого східного Сибіру. Першим етапом російського наступу був перехід із ріки Об на Знісей, а далі перехід до Байкальського озера і на "велику ріку" Лену. З того моменту загарбання нових земель йде ще більш енергійно в чотирьох напрямках: на північний схід до берегів Ледового океану, на схід до берегів Охотського моря, на південь до Байкалу і на південний схід - Приамуря. Простір від Знісея до Охотського моря був пройдений не протязі яких 20 років, бо це було завоювання колоніальних земель, яких населення було кочове, почасти навіть ще на ступені народів природи. За те в Приамурі знайшла Росія таку ж пенетрацію зі сторони цивілізованої держави - Китаю. Перчинським договором 1689 р. усталено торговельні взаємини з Китаєм, а рівночасно прийшло до зустрічі протилежних інтересів двох держав, які до сьогодні не перестали бути актуальними.

XVII ст. застає Росію далеко поза межами її етнографічних земель. Агресія на сході проходила відносно легко, але інші важливі, ще не вирішені питання, стояли перед російським урядом.

1. "З'єдинення" з Росією українських і білоруських земель, що були під польським.

2. Проникнення в Прибалтику.

3. Під кінець століття конечність боротьби з Туреччиною і її васалом Кримом.

Визвольна війна України проти поляків і Переяславська угода спричинили цілковите перебування сил Східної Європи. Та рівночасно Переяславська угода навіки визначила московську правлячу верхівку в білій чи червоній формі як віроломного партнера в міжнародних договорах. Користаючи з ослаблення свого союзника України, Москва знехтувала властивий зміст угоди, що говорила про взаємну поміч і співробіт-

ництво двох різнорядних суверенних держав поступово повернула Україну в свою колонію. Через Андрусівський мир 1667 р. дістає Росія широкую базу до осягнення берегів Чорного моря і Кавказького хребта. Дві добрі природні межі для російської імперії впинаються в межах можливості добуття і то через прилучення тільки одної пайки України.

Першим наслідком прилучення України до Московщини на політично-географічному полі було вступлення Росії в т.зв. східне питання. Перед загарбанням України Московщина не провадить ніяких більших воєн з Туреччиною. Та зараз таки по Андрусівському договорі почалися воєнні кроки між цими двома державами /1674-1681 рр./ і московська дипломатія заметушилася по цілій Європі шукати союзників. Московщина приєдналася до християнської коаліції проти Туреччини, рушила походом на Крим і добула Озів /1696 р./.

Друге питання - доступ до Балтійського моря не знайшло свого вирішення з приводу несприятливих обставин в укладі міжнародних сил і з приводу заперування Росії на півдні. Та російські володарі були спокійні, що їхнє зачатє діло будуть продовжувати наслідники. Російська дипломатія вже заложила підвалини, намітила певні, випробовані способи вмішування у внутрішнє життя ворожої держави. У боротьбі з Туреччиною вони використовували природну ворожнечу між підкореним християнським населенням і турками, виступивши в перше на міжнародному форумі як покровителька православних християн. Своїми виступами в міжнародному житті придбала собі російська дипломатія оцінку чужинців, до речі правдиву і до сьогодні - "вони лучать разом всі тонкості хитрого лукавства, щоб обманути чужинців або, подаючи брехню за правду, або промовчуєчи те, про що треба сказати, послаблюють обов'язуючу силу всяких рішень на нарадах тисячею хитрих зворотів, що дають протівне значення".

Початок XVIII ст. стоїть під знаком царя Петра Великого. Ця постать в історії Росії

що здобула собі в більшовиків цілковите при-
знання і апробату своєї державної діяльності і
дочеклася незвичайно прихильної оцінки т. зв.
класиків марксизму і офіційної більшовицької
історіософії. "При Петрі I була зложена ро-
сійська імперія, що простягала свої володіння
від Балтики до Тихого океану. Росія стала на-
колонією або під-колонією економічно більш силь-
ної західно-Європейських держав, а одною із
сильніших європейських держав. В надрах тої ім-
перії виріс пролетаріат, що перевів "велику
Жовтневу соціалістичну революцію" /Історія СРСР
т. I. держ. соц. економ. вид. 1933 р. ст. 645/.

Його оцінка міжнародного положення Росії і шля-
хи її експанзивної політики, які мали на-стало
запевнити її становище світової імперії, залиши-
лися авторитетними і для більшовиків. Й дійсно
Його плани що до Чорного моря частинно здійсни-
ла Катерина II, а ключ до "Індії" і Перська по-
літика, зачата Петром в війнах 1722-23 рр., стоїть
сьогодні як проблема до вирішення і переведення
в життя перед совітським урядом.

Петро великий дістав у спадщині від ХУІІ ст.
два складні питання: 1. Турецьке, 2. шведське.
Оба вони мали вирішити одну і ту саму справу -
тобто доступ до відкритого моря.

"Петро великий" - по словам Маркса, - з са-
мого початку розбив всі традиції славянського
плем'яні". Росія потрібна влада. Ці слова ста-
ли девізом всього його життя. Завоювання Озів-
ського моря - було ціллю його першої війни з
Туреччиною, завоювання Балтійського моря -
ціллю його війни зі Швецією, завоювання Чорного
моря - ціллю його другої війни з Портою і завою-
вання Чармійського моря - ціллю віроломного на-
паду на Персію. Для системи місцевих загарбань
досить було суші, для системи світового насту-
пу, треба було вже води. Таємна дипломатія ХУІІІ
ст. /одним словом Маркс добачає в Петрові ти-
пового імперіяліста - загарбника, а більшовики
оцінюють Петра як світлу постать в історії усіх
народів російської імперії, як володаря, що ви-

повнив цивілізаційну місію, організуючи «багато-національну державу на Сході Європи». "Мудра діяльність Петра і значно зміцнила могутність російської держави" пише "більшовик" № 3, 1945 р. Значить у більшовиків "мудра політика" - це політика, що провадить війну і поневоляє народи на шляху до свого власного імперіялістичного росту.

Намагання завладіти берегами Чорного моря означало затяжну війну з Туреччиною, яка до цього часу вважала Чорне море своїм внутрішнім морем і ніколи добровільно не згодилася дозволити плавати чужим кораблям по чорноморських водах. По здобутті Цусома, невдача над Прутом /1711 р./ - тільки зазначила коротеньку павзу в російській агресії на тому шляху. Міжнародне положення сприяло радше розв'язення шведського питання. З серпеді Петрова Великому припала заслуга закінчити пісторавікову боротьбу за Прибалтику /1721 р./ прилученням до Росії: Фінляндії, Естонії, Ізестії і Видзугу. "Ми" - говорив Петро - "з тьми до світла вийшли, і яких не знали у світі - сьогодні поважають". Московського царя це не обходило, що рівночасно зійшли і світла в тьму народи Прибалтики, що вони зі самостійного життя увійшли в "тьму народів". Москві потрібно було "вікна", отже при прирубванні його - поневолення багатокультурної Фінляндії стає зачислене в заслугу попередникам більшовицьких можновладців. Яку вагу приписував Петро в тому часі виходові у Балтійське море свідчить факт заложення 1703 р. Петербурга на першому завойованому кусникові побережжя, майже на віддалі одного гарматного вистрілу від ворожих границь. Перенесення столиці з Москви в це надморське місто означало, що мусить бути здобуте ціле побережжя від Лібао по Торнео, щоби стратегічні позиції столиці можна було вважати забезпеченими. Завдання це виконали щойно наслідники Петра, завойовавши Фінляндію /1809 р./ і цього Петрового завістув держалися більшовики і не спочали, доки не здобули, тепер вже Ленінградові, втраченого в

в першій світовій війні запілля /війна з Фінляндією 1940 р./.

Володіння навіть довгим побережжям Балтійського моря було для Росії в тому часі безумовно "вікном в Європу". Однак з часом це вікно показалося не досить великим, бо кожної хвилини могли його заслонити чужі руки. Як довго світова політика обнімала так сказати о тільки Європу, могло Балтійське побережжя може і вистарчити Росії. Вже тоді відчувала вона як велика держава, дуже прикра, що ключі до Балтійського моря були в руках Данії, Швеції, зглядно Німеччини. Але з моментом, коли світ перестав бути тільки європейським, Росія була змушена прямувати до свободного океану, до шляхів асесвітньої лучби, не до зачинених побічних морей.

І тому по завоюванні ще Курляндії /1795 р./ і Фінляндії /1809 р./ ціла точка тяжості російської політики переноситься на південь. Українське чорноморське побережжя з його людним і багатим запіллям було кріпкою базою, на якій російська імперія основує але свою експансію до "теплих морей". Зараз по успішному закінченні північної війни, звертає Петро свою увагу на південь. Російський посол в Ірані доносить про сприятливу ситуацію в Персії і радить вмішатися у її внутрішні справи під приводом боротьби з повсталими феодалами. Росія збирає свою випробовану маску "покровительки християн". Заключує договори з християнськими васалами перського Шаха і розпочинає війну, що мало зблизити її до теплих морей, в може і до ідії. По успішному закінченні воєнних дій, Петро промочує перші шляхи на Кавказі /Баку, Дербент/ і на західному та південному берегах Каспійського моря. Ті Петрові успіхи приводять до конфлікту з Туреччиною і російська дипломатія використовує проти неї тим разом, своєї другої зброї, випробованої вже в XVII ст. - агітації серед християн, підданих султана і заклчення договорів з православними васалами Туреччини, молдавським і Волооським господарями.

Прорубавши вікно в Європу, намагався він тако ж закріпитися на сході, вважаючи, що Росія повинна бути посередницею торгівлі між Європою та Азією. З того приводу він вислав численні експедиції для освоєння Сибіру, шукання догідних шляхів для торгівлі і т.д. В XVIII ст. Камчатка являлася базою для дальшого російського проникання на далекому Сході. Російський уряд пробував нав'язати з японцями торгівлю і ставив питання навіть про Америку. Російські промисловці і козаки, заволодівши островами розкиданими по Охоцькому морю, далі досліджували Курильські острови. В рудниках працювали примусово закріплені селяни і засланці. Стаді повстання туземного населення заставили уряд побудувати ряд укріплених ліній, що давали гарнізонній базі для вдеркання послууху населення. При велетанських просторах і віддалі зужила Росія, як відомо, дуже багато енергії, добра і крові, щоб забезпечити своєму велетанському комплексі земель свободний вихід на вільні від криги побічні моря їхнього океану. І зусилля розбивалися в недостатчі добре запланованого і загосподареного запілля, яке почало творитися багато пізніше в мурський і приморський областях.

Російська дипломатія кінця XVIII ст. на чолі з Катериною II підняла нитки зовнішньої політики XVII ст. + Петра I. На чергу прийшло здійснення наступних планів.

1. "З'єднання" решти українських і білоруських земель, що були під Польщею.
2. Закріплення в Прибалтиці.
3. Дальше просування до Чорного моря.

майстерність дипломатії досягала своїх вершин в закріпленні коаліції, використуванням її кожних труднощів ворожої держави і в провадженні підступних міжнародних інтриг. Катерина старанно прикривала загарбницьку політику російської імперії вразеологією модної тоді доби просвідчення, а дипломати за кожною новою анексією і міжнародною акцією в користь ро-

російського імперіялізму добирали відводну формулку, що мала виправдати їхні дії і поставити на становищі захисників миру ісправдливості.

Щоби виконати перше завдання, тобто зайняти всі українські і білоруські етнографічні території, мусіла Росія допровадити до упадку Польщі. Польська держава в другій половині XVIII ст. представляла образ повного занепаду, але її земляками були зацікавлені Австрія і Прусія. Росія приходилося узгодити з ними свої плани. Так прийшло до трьох поділів Польщі, до закінчили існування польської держави. Порушуючи суверенність Польщі і підготовляючи її поділ, Росія досягнула своєї дії у формі оборони "свободи" польського народу. Вона разом з прусією видвигнула домагання перед польським Сеймом зрівняти в правах нехатолицьке населення Польщі з католицьким, а з другої сторони всіми можливими способами не допускала ніяких заходів здорових течій серед польського суспільства для уздоровлення внутрішніх відносин /знесення: "ліберум вету". Підкупство частини шляхти, впровадження військових частин у границі Польщі це більше анархізувало відносини. Російський посол організував конфедерацію з підкуплених неспуспільних елементів і під приводом її захисту впровадив російські війська до Варшави. В такій ситуації проходить перший поділ Польщі, при чому Росія дістає значну частину Білорусії, чияво і незвичайно знаменною являється апробата того акту насилля не царським а таки советським істориком: "до імперії відійшла і частина Білорусії - старинні російські землі. З'єднання білоруських земель з імперією спасло білоруський народ від денационалізації, від переслідування віри. Замість того, з'єднання з Росією було добровільним для господарського розвитку краю" /Іст. СРСР т.1. ст. 695/ Претекст до другого поділу був дуже простий. Проти конституції третього мая

тубоде інкавіготнаст едр жкв теват он поткратт
виповсталє консфедерацїя частини польської шляхти
під ярстекторатом Катерини II, щоб нести її
пемїю російські війська займили Польщу. Однак
в Росїї будоше тего самало, що конфедерацїя
впредякв запровила ої в війска на свої територїю.
Вона вимагала, щоб і польський сейм у Гродні
затвердив другий поділ Польщі. Російські
війска отокрудили сеймовий будинок і не випус-
кали послів. Посли мовчали. Вкінці предсїдник
сеїму під натиском запропонував прийняти мов-
чанку за знак хеподи. Росїя як "визволителька"
за "Молодох" польського сейму залишилася в Поль-
щі. Остєточнє в 1795 р. по третєму подїлі Поль-
щі вїї прилученнї Курляндїї, границї Росїї вказ-
начали щїлу Білорусь, Литву та Україну без Гали-
чини. На пїаднї імперїя досягла берегів Чер-
ного моря і в дальшому могла поширитися тїльки
в сторону Північного полюса і Кавказу.
Як бачимо, зпатит Москви зростає з новими за-
гарбаннями, і кожне нова поколїння правлячої
верхівки ставило перед собою все дїльшї дель-
шї імперїялїстичнї цїлї.
Рівночасно в подїлях Польщі проходила як чя х
кросійського імперїялїзму на Чорному морї. На
тому шляху налжить вписати в альбом правлячої
верхівки Росїї в першу чергу послїдовне вини-
щування осередкїв українського самостїйницько-
го руху: Лїкардацїя і ґетьманщини, зруйнування
Сїчі, ще знову вихїд Росїї з тїми в свїтло,
забитого дощками континенту до моря, до свїтових
шлякїв дубї, аль це рівночасно вїдхїл Українцї
вїд власного державного життя в російську не-
волю. Дві вїйни з туреччиною дали вїнцї Росїї
в 1791 р. зємлю між дугом і Днїпром та Крим,
що його зєвє російський полїтик того часу
"бородєвковна носї Росїї". Цї новї територїї
дали російській імперїї в руки цїле півнїчне
побережжє і тим самим звїдчили її позицїї на
Чорному морї. Та вт досягнення далеко не задо-
ведляли зпатитї в Росїї, що чїтко виступали в
т. зв. "грецькому проєктї" Катерини II, який за-
лишився правдї тїльки в сферї мрїї. За тим

В результаті російська дипломатія епохи Катерини другої в основному вирішила задачу, залишену їй попередниками, буди закріплені досягнення Петра в Прибалтиці /Курляндія/, "приєднанні" українські і білоруські землі. Росія станула твердою ногою на Чорному морі. Вкінці російська імперія завоювала вирішальний голос в загальноєвропейських справах. Позиція, яку займала Росія в міжнародному китті, характеризувалася в основному наступно: поступати згідно з своєю власною системою, згідно з російськими суттєвими інтересами і замінити дотеперішню систему незалежності від посторонніх урядів в дружбу, що заставить і інших співпрацювати з Росією для її цілей. Нові напрямки шляхи в зовнішній політиці, що залишилися для XIX ст. - це було в першу чергу проникання на Балканах і послаблення морського першорядства Англії.

Хоча впродовж своїх перших завоюваннях не зустрічалася Росія зовсім, або в малій мірі дипломатичною грою європейських держав, але в цюваз-то дальшому імперіалістичному поході зустрічалася з імперіалістичними шляхами інших держав і це заставило її активно включитися в міжнародну дипломатичну гру. В XIX ст. базиси до наступу являлися в ній: Прибалтика, Далекій Схід, слав'янські народи Балкану, Середня Азія. Спеціально три останні напрями найбільше вражали інтереси великих держав Європи, і з їх приводу приходилося Росії напружувати всі свої сили. Це вже не підкорювання Єгипту чи Камчадалів, а конфлікт з військово-політичними потугами.

Т. зв. східне питання не сходило з черги порядку денного XIX ст. Туреччина являлася занепадою державою, з нерестарілим суспільно-економічним ладом і не відповідною до сучасних вимог державною організацією. В європейській імперії уважно сліджили за подіями, що розгравалися довкруги турецьких територій, а спеціально за константинополем, що представляв собою корисну економічно-політичну базу і парадорядну стратегічну позицію. Захоплення константинополя

давала панування над Чорним морем і зрештою, а в дальшому над східним басейном середземного моря. Зацікавлення у східному питанні виявляли передовсім Росія, Англія, Австрія і Франція. Австрія поступово розвивала торговельне судноплаєство по Дунаю. Економічно проникала в північно-західні області Балканського півострова. З кінця XVIII ст. Єгипет і Середня Азія стали об'єктами насильних зазіхань з боку Франції, однак найбільшим противником на тому відтинку була Англія. Британській імперії потрібна була з економічних і політичних причин свобідна від турків Греція, тому найкращою для неї розв'язкою східного питання було пхнути Росію у війну з Туреччиною, щоб вона в результаті виводила Грецію, але рівночасно не послабила значення Туреччини і не забрала Константинополя. Впустити Росію в Константинополь значило для англійської дипломатії побачити її по кількох роках в Індіях. Оборона всіма дипломатичними і воєнними середниками та Туреччининам, як і Персії, від опанування їх Росією признавалося її першим обов'язком і основною задачею британської політики. Для Англії втретити Індію означало стати подібною Голландії, або Бельгії. Боротися проти російських вихваток і самовольницьких прямивань в Туреччині, англійської політики боролися, по їхній думці, за існування Англії як великої держави. Виступаючи в кримській війні /1853-1856 рр./ проти Росії, висувала Англія план поставлення там російській агресії на півдні. Згідно з цим планом Крим до Черкеської мавби відійти до Туреччини. З Грузії і південно-східного Кавказу створено в васальну державу під протекторатом Англії і Туреччини. Та держава, звана Черкеською, замикала б шлях російському прониканню в Персію. З приводу бреху однодумності з Францією, цей план лишився нездійснений, але й в дальшому найбільше вразливими місцями для Англії по відношенню до Росії залишилися в Туреччині, Кавказі і Персії.

Росія ж розпоряджалася сильним впливом в тій загально-європейській боротьбі за нові ринки і торговельні шляхи; вона опиралася на піддержку слав'янських народів Балкану, які надіялися за її поміччю здобути державну самостійність. Росія майстерно користувалася цим політичним маневром, ставляючи питання про прокредиторство, одновірцям, вихідною точкою своєї дипломатичної і воєнної агресії. Її задачею було створити собі бази на Балканському півострові і на Кавказькому півострові, щоби почати переможний вихід на Константинополь і встановити своє неподільне панування над берегами Чорного моря.

В момент ослаблення свого воєнного потенціалу, Росія тимнародегшевіше проводила підрибку діяльність серед населення Туреччини. Звичайним її маневром було на міжнародних форумах видвинути питання положення християн в Туреччині. Росія йшло про законне унормування прав християнського населення і надання їй права контролю. Власне ця контроль давала б широкі можливості втручати у внутрішні турецькі справи. До нещасливих Кримської війни, сприйнявши Росія на Балканах метод т. зв. мирного проникання. Вона закріпила свої впливи в Сербії і за допомогою її організує Союз Балканських Слав'ян на чолі з Сербією, що стає інструментом російського імперіалізму на Балканах. Підпомогав також грецьких повстанців, але тільки до моменту, коли їхня боротьба перестає бути для неї корисною на загальній міжнародній ситуації.

В процесі розгортання боротьби міжнародної, східне питання ускладнювалося новими проблемами. Наступаючи на Туреччину, Росія створила собі базу на Кавказі і намагалася оволодіти Чорноморсько-каспійським басейном; звідси довга боротьба між Росією та Францією, яка зударилася Росію з Англією на Середньому Сході. З другої сторони боротьба за Каспійське море рахується нероздільно зливалася з плануваннями в Середній Азії, в створення Казакстану і Середньо-Азійських ханатів.

Близький і Середній Схід являлися вузловими центрами міжнародних противоріч, що зав'язувалися між більшими європейськими державами. Через панування над Україною дістала Росія доступ до Кавказького виступу. Хоча порогоподібний могутнім, тяжкопрохідним хребтом Кавказу, дає цей виступ величезні експансії в терені передньої Азії, що лежить безпосередньо за Кавказом. Цей терен створює перехідову країну між Малою Азією на заході, Іраном і Перським заливом на сході, східною Європою на півночі, Єгиптом і Арабським півднем. В тому червоному країні передньої Азії лежать Закавказзя, Вірменія, Західний Іран, Мезопотамія і Сирія з Палестиною. Початок підбор Кавказу дає ще нахід Петра великого, мир 1774 р. дає Росії лінійку Кубані і Терську, в ряд далішніх воєн до 1864 р. примієв цілість природної фортеця Кавказу і просторі туди не черені передньої Азії зі східним побережжям Чорного моря, Катумом і Бакю. Історія підбиття Кавказу, це типова історія фальшивого гри і обманства зі сторони Росії. Грузія, загрожена Тудачиною і Іраном, звернулася в особі свого царя Костянтина XII до російського уряду, пролонуючи взяти її в оборону. Не було мови про шлюкowitz і ікадація державних форм Грузії. Цар Костянтин залишитися на престолі, але з моментом впровадження російських військ на територію Грузії цар Олександр I, видав маніфест про прилучення Грузії /1801 р./ як інтегральної частини російської імперії і створення з її земель одної адміністративної одиниці. Шеретавське угода повторилася вдруге і від тоді починається затяжна боротьба і ряд повстань проти Росії. Методами колоніальної політики російського уряду в Закавказзі були передовсім насильна русифікація і поширення православ'я. Для ще більшої централізації всього апарату, рішення було підняти духовенство і всі церковні добра синодальні і епархіальні - голові православної церкви в Грузії, назначеному російським урядом. Насильно насаджування російського

Православ'я викликувало різні спротики виключно з відступством від православної віри і викид-
тванням православних священників. Значить, на-
сильно запроваджувати православ'я в західних
областях України вчився російсько-соватський
уряд на практиці російського царату Грузії.
Закавказьке передпілля використовувала Росія
щораз ширше для агресії на південь. У тій агре-
сії можна розрізнити три головні напрями:
перший йде на захід, щоби через малу Азію дійти
до Царгороду, другий на південний захід до
Аскандерунського заливу, Сирії і Червоного мо-
ря, третій на південний схід до перського за-
ливу. Західний напрям через малу Азію має на
цілі перемістити Чорне море в російське "море
Клявзум". Утворені в XIX ст. Балканські держави
- Румунія і Болгарія, перешкодили Росії в ок-
руженні Чорного моря від заходу. Тут в малій
Азії вона не бачила ніякої поважної перепони
між собою і столицею занепадаючої Отаменської
Держави. Навпаки вірменське питання завжди
давало причину вмішуватися.
Рівномірно зі закріпленням на Закавказзі
не переставала Росія провадити перської полі-
тики. Початок теж ще Петром великим. Війна
1826-28 рр. закінчилася для Росії корисним миром:
Персія зріклася держати флоту на Каспійському
морі і відступила Єревань і Нахічевань. Від
того часу Росія воліла вживати мирної penetра-
ції, як методу воєнного нападу. Використовуючи
занепад Персії, вона мирною дорогою поширивала
свій вплив, щоби у вирішній
моменті потребувати тільки сягнути рукою
до Перського заливу, пристань Бендер. Або в
випадку цих комбінацій найбільшу роль. В тому
ж часі, коли Росія від північного захо-
пуду добувала щораз-то більший вплив в Персії,
наступала вона військово щораз даліше на схід-
ному березі Каспія. Вкінці дійшла до північних
меж Ірану, навіть переступила їх. Маємо тут
до діла з іншим відтинком російського експан-
сивного фронту в Азії. Цей відтинок є і був

звернений прямо на Арабське море Індії. Росія стала одним з північних судомою Ірану. Ця обставина від кінця 50-х років XIX ст. незвичайно збільшила російський вплив в Персії. Побудовано шляхи і телеграфні лінії в глибину Персії. Утворено в кожному більшому місті консуляти, філії банків, торговельні дома. Перський уряд брав у Росії позички, гарантував їх митними доходами і погодився навіть не зятягати нових позичок над державним Росії і не давати концесій на залізницю ніяким іншим державам. Вже в першому десятиріччі XX ст. була російська торгівля з Персією більша, як англійська. Російські субвенціоновані пароплави ходили по Перському заліві, Закавказькі та Кавказькі залізниці могли засипати в одній хвилині північну межу Персії російськими військами. В середині XIX ст. границі Росії зустрінулися з границями держав Середньої Азії. В цьому самому часі англійські володіння в північно-західних Індіях стали граничити з Середньою Азією з південного сходу. Середня Азія стала ареною боротьби між Росією і Англією. Бухара, Хива, Ташкент являлися не тільки підходящою базовою для російської промисловості, але й важним ринком збуту для російської промисловості. На заході виступала Росія як хліборобська країна, а на сході як промислова і там шукала джерел сировини і ринку збуту своєї промислової продукції. Але підбиття Середньої Азії мало бути ще й важним атумом у зовнішній політиці російського уряду. Поразка царгородських планів у Кримській війні, зоставила Росію шукати можливості натиску на Англію. Уряд Росії визнав неорхідним стати на границі Індії, щоби добитися більшої уступчивості Англії в питанні протек. Крім цього, не треба і доказувати, що ціллю російського імперіялізму від часів Петра великого були Індії. Цілком без обиняків висказувала цей глибокий російський публічний опінія так і преса і

публіцистика, яку в. більших книжкових видав-
них видах. Грозу російської небезпеки для Індії
неможливо нічим іншим краще характеризувати,
як обставиною, що діях небезпека держава ціле
столаття вона пруженні цілу закордонну полі-
тику Англії. Коли російські передні відділи
сталися з афганцями /1885р./, що були під
протекторатом Англії, виникла була навіть
небезпека російсько-англійської війни.
В середині XIX ст. Росія закріпилася вже на
хотало в Каспійській області офіційними причинами для
дальшої агресії вглибину Середнього Азії: слу-
жачі звичайно набіги військових відділень на
зайнятих самостійних земель неросійських під-
данних /також офіційною причиною війни з Фінлян-
дією 1940 р. була інсинуація підготовлюваної
агресії з боку маленької Фінляндії 1899 р.
на союзу імперію/. Крок за кроком здобува-
ла Росія Ташкент /1865р./ Самарканд /Бухару
/1868р./, Хізу /Зангі- /1873р./ і т.д.,
В 1891р. - 1905р. обсадили російські війсь-
тва більшу частину Паміру так, що тільки думе-
маленький виросток Афганської території відлив
російську імперію від англо-індійської коло-
ніальної держави. Значно збільшилася територія
установлялися границі Росії на Далекому
Сході. Хоч вона дійшла до берегів Тихого океа-
ну ще в XVII ст. але не була в силі використати
тоді основні свої здобутки. Селеченні преосто-
ри, далекоположений центр, а передовсім стали
повстання невдоволених і жорстоко експлуатованих
народів, зводили часто до фікції російську ад-
міністрацію в цих теренах. Щойно в половині
XIX ст. уряд організує експедицію на річці Амур.
Щоб зайняти її доріччя, прибувають перші по-
селенці - селяни, в усті Амура будують місто
Мікроякутськ і щойно тоді можна зчати говорити
про володіння над Далеким Сходом. Росія корис-
тує з перемоги західно-європейських держав над
Китаєм і Пекінським договором з 1860 р. дістає
самі привілеї у торговельній діяльності, право
консульської юрисдикції над своїми горожанами

І т.д. Крім цього затверджено за нею територію
на півночному березі Амур, Усурійський край і Са-
халін. Тепер вже за господароване за півлі, в
Приамур'ї відкрилася Росії широкі можливості для
дальшої експанзії в західний Китай, східний
Туркестан і Монголію. В тому самому часі /1860р./
відділ російських моряків зайняв затоку Золо-
тий Ріг, де заснували Владивостока - незвичай-
но важну економічно-політичну точку російської
держави на Далекому Сході.

Але вже князь XIX ст. усталі остаточно границі ро-
сійської імперії, не беручи до уваги дрібних
у порівнянні з цілістю пересунень. Усталюється
єї суперечності і інтереси в інших світовиминотуга-
дми і визначаються вузлові точки конфлікту, що
на вкінці привели до вибуху першої світової війни.
Вузлові точки залишилися властиво ті самі, але
замінилися партнери. На Далекому Сході новим
суперником з'явилася Японія і в переможній вій-
ні /1904-5рр./ відбрала південну частину Са-
халіну, південно-маньчжурську залізницю і фак-
тичне володіння південною Маньчжурією, Лаодунсь-
кий півострів з Порт-Артуром і в додатку уста-
новила Японія російський уряд признати Корею за
сферу впливу в Японії. Після поразки Росія зно-
ву звернула свою увагу на близький Схід, до т.
чав. східного питання і застала тут цілковито
змінену ситуацію. Уже не Англія була її найбільш
важким конкурентом в питаннях протек, а Австрія
і Німеччини. Австрія прямувала до промочення
Балканського шляху до Сальонік і поширювала
своє економічне взаємини по цілому Балкані.
Впливи Німеччини в Туреччині значно зросли і
Німеччина готувалася використати концесію на
будову т.чв. Багдадської залізниці. І знову
балканські народи стали мечем в руках конкурую-
чих імперіалістів, а розгорілі обі-балканські
війни /1912-13 рр./ зострили ситуацію до такої
міри, що війна 1914 р. стала немиручою. Росія
дан вступила в цю війну по стороні свого давнього
суперника - Англія. Покращання англо-російських
став відносин диктувалося інтересами англійського
імперіалізму.

Ще недавно, до самі російсько-японської війни Англія вважала в Росії свого найбільш небезпечного ворога в Азії. Тоді ця точка погляду застаріла. Поразка Росії в російсько-японській війні, повела до дальшого упадку міжнародного престижу російського уряду, що почався, як відомо, ще з кримської війни. Серед англійських політиків остаточно змінилося переконання, що головною небезпечкою для Англії вже не Росія, а Німеччина.

Щоби здати собі ясно справу з цього, чи справді союзна Росія вважала продовжувати нитки загальної зовнішньої політики цієї Росії, треба переглянути, які завдання до виконання залишив царят останнього стану своєї діяльності з першої світової війни. Щоби треба визначити:

1. Типеріалістично цілі, які планував досягнути царят по виграній війні.

2. Який був стан фактичний російських державних границь по всіх повзаних мирних договорах і яке їх становище усміжнародному житті.

В загальних планах поділу територіяльно-добичі зарає по вибуху війни, Росія призначила: нижню течію ріки Німан, Познань, Шлезик і Галичину, а крім того гарантію вільного проходу через протоки. Прямий домагає на Турецьку територію Росія в той час не висувала. В дальшому розгортанні воєнних дій, антанта заговорила про протоки тимбільше, що після переходу Туреччини на бік Німеччини, було поставлене питання про "турецьку спадщину" і поділ її земель між союзниками. На початку 1915 р. досягнуто було угоди, згідно якої Константинопіль, протоки і море Мармара переходили Росії. Ця угода означала відмовлення Англії і Франції від спору домагає Росії стати Середземноморською державою. Успіхи російських військ на Кавказькому і Перському фронтах приневолити союзників піти ще далі і договоритися про поділ азійської Туреччини 1916 р. Нова угода признавала, крім вище обзначених територій доокруги Константинополя в проток, велику Вірменію, куди входили Еразерум, Трапезунт,

Ван, Вітлісу, Урмія, і Туркестан. Росія була такою об'язною значна смуга чорноморського побережжя на захід від Трапезунта з чисто турецьким населенням, якої границь царський уряд не наважувався ще точно визначати. На Далекому Сході замріяла використати послаблення Китаю і зміцнити там свої позиції. В тому часі Китай опанувала в короз-то більшій мірі Японія, яка була в тому видному положенні, що сили її суперників зв'язувала війна в Європі. Отже по поставлені Японією Китаю т. зв. "21-вимога", Росія задумувала добитися проведення еренди смуги відчуження китайсько-східньої залізничі в Маньчжурії на 99 років і розширення на зразок "21-вимог" своїх прав в північному Китаю.

Такі були імперіалістичні цілі Росії в першу світову війну, а зостаточно по всіх мирних договорах знайшлася вже більшовицька Росія, відкинувши навіть з добоєвних позицій царської Росії. І ці територіяльні втрати обіймали передовсім землі, на яких повстали самостійні держави: Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва. Отже цілий домібок прямування до завладіння Прибалтикою зрешта даремно; Петербург-Ленінград находився знову на віддалі від ворожих германського вистрілу від ворожих границь. Відійшла частина Польщі і частина українських та білоруських земель та "собератилька" руських земель, залишилася ж з неправим складом спадщини "Потчині". Румунія забрала Расава і, а що найважливіше в балканських державах, ці російські бази до наступу на протоки, уславдилися економічні і політичні впливи Англії і Франції. Знову на Далекому Сході в місце послабленого Китаю появилася відроджена зміцнена Японія, що станула на дорозі російського імперіалізму і в Маньчжурії, і в Кореї, і в Північному Китаю, і взагалі на всіх російських далекосхідних фронтах. На першій світовій війні Росія зійшла з міжнародного життя, як велика держава.

Але Революція 1917 р. розвалила тільки царату, та не знищила ні централізму, ні імперіалізму,

які здається, споконвіку з міродатним елементом психіки і державної думки кожної великоросійської правлячої верхівки. Уже перший революційний уряд Росії був строго централістичний і виразно прийняв за свої всі давні імперіалістичні кличі царської Росії. Це більше централістичний був дальший, більшовицький уряд революційної Росії. Його боротьба проти самостійності України тривала довгі роки, його імперіалістичні прямування, хоч цілком інакше закрашені і сформульовані, як такі ж прямування царської Росії. Ідуть прикладно давніми, стертими шляхами і напрямками. Після побідної жовтневої революції зі сторони більшовиків залунав переможно одив клич "мир", мир за всяку ціну. Більшовикам передовсім треба було ліквідувати зовнішні фронти, щоби упорядкувати внутрішній хаос, і розправитися зі всіма самостійницькими рухами, що будували свої національні держави на руїнах російської імперії. Не хоч у Москві сидів революційний уряд, що проголошував право народів на самовизначення, однек дієним дивом уважав всі землі царської Росії далі за свою спадщину "отчину" і першим обов'язком ставив перешкодити відірванню України, Кубані, Грузії, Вірменії, Казахстану і т.д. Від **ВРСР**. Більшовики не признали Версальського договору і тим самим включили себе в число т. зв. ревізіоністичних держав, тобто держав покривджених територіально, бо ж тільки більшовикам відібрали частину надбань російських царів.

У порівнянні з державами антанти союзу держави остаточно миру сильно ослаблені і та обставина рішала про їхню тактику в зовнішній політиці. Відносно західно-європейських держав і держав, що знайшлися під економічно-політичним впливом антанти, вони займали становище принципіального, робітничого уряду, який освідомлює своє капіталістичне оточення і якщо навіть заєддає до спільного стола з представниками капіталістичних держав, то хіба, щоб домовити про мир, загальне роззброєння, але в кожному разі

не про які набуть територіяльні претенсії, чи поділ сфери впливів. Більшовицька дипломатія не підперта відповідними військовими силами і економічними ресурсами; мовчала про ті справи, вона добила ся тільки цього, що 1922 р. починається ряд торговельних договорів між нею і європейськими державами. А починаючи з 1924 р. признання де юре совєтському урядові.

Зате іншу ролю заграли совєти перед напівколоніальними народами Азії /Туреччина, Чехія, Афганістан, Мон. Нар. Республіка/. Тут Росія виступила, як спікунок покриджених царською колоніальною політикою і сучасним капіталістичним імперіялізмом, що поневолює слабші народи. Совєти відразу в 1917 р. видали звернення "до всіх трудящих мусульмен Росії і Сходу" і тим пропагандивним, демагогічним зверстом задумували зміцнити своє становище у вище згаданих державах, у противагу фінансовим і політичним впливам Англії і Франції. Більшовики подавали себе за борців за самостійність колоніальних народів, за противників таємних дипломатичних договорів. Вони анулювали всі упродієтовані договори царату з тими державами, як вимушені і односторонньо корисні, а заключили нові, в яких обидва партнери мали стояти на рівних позиціях. У договорі з Китаєм з 1924 р. говорилося про рівність, взаємність і справедливність. Совєти зрезигнували з спеціальних прав і привілеїв консульської юрисдикції, але відночасно посилювали комуністичний рух у Китаї, користаючи з розгорнутої комуністичної революції, встраивали у внутрішні китайські справи.

На заході, в Європі совєтська офіційна дипломатія притягла імперіялістичні пазурі, але зєте неофіційна експозитура - комінтерн, прещивав у всіх краях тим же вивіде. Вже не раз так бувало в історії Росії. Коли по Кримській війні не стало сили голосно заговорити про протоки, тим голосніше лунали кличі панславізму на Балканах. Комінтерн переслідував тактику строгого принципіялізму чистоти комуністичної лінії, поставлення партії по

протиної сторони бар'ери від усіх "опортуністичних соціалізмів". Діставши таким робом вироблені партійні кадри, вийшовши із дотеперішньої Ізоляції і згідно з постановами VII конгресу Комінтерну з 1933 р. приступив до організування "єдиного Робітничого Фронту", "Народнього Фронту", тобто фронтів всіх "поступових демократів" у керівним комуністичним ядром. Рівночасно по досягненнях п'ятиліток виходить з Ізоляції і офіційна совєтська дипломатія. В 1934 р. СРСР вступає в Лігу Націй, вклячує ряд договорів про неагресію і взаїмну допомогу, активізується в міжнародному дипломатичному житті. У внутрішньому совєтському житті проходили також великі зміни. Довтнева революція не була палатним переворотом, що змінює тільки особу володаря, а глибокою соціальною переміною і сколихнула до основ усе суспільне життя і спровадила загальну переорієнтування цінностей. Але "якобнізм" російської революції не міг тривати вічно, як такий же у Франції і згодом зачинає "визирати обличчя" давньої російської нації, очевидно, зі всіми konieczними змінами у світогляді, перегрупуванні правлячих верств і т.д. В результаті з вибухом другої світової війни в 1939 р. по'являється совєтська Росія як систокровне імперіалістична держава, що відіймала усі нитки царської зовнішньої політики і на давних випадкових базисах поновила агресію, щоби завершити завдання, які в спадщині залишив їй царат, бо які б зміни не проходили у правлячій російській верхівці, завжди першим обов'язком наступників було виконати імперіалістичні заповіді попередників.

Зачемено від Прибалтики. По першій світовій війні совєтська Росія залишилася з меланиким кулуаром Балтійського побережжя, а Ленінград без остаточного стратегічного забезпечення. Вільшовики пам'ятають вказівки Петра Великого, що Петербург мусить бути забезпечений від Либарі по Торнео і результатом цього являється російсько-фінляндська війна в 18-0 р. миролюбна соціалістична держава напала на Фінляндію, щоб здо-

бути запідля для свого виходу в Балтійське море. І що з цього, що офіційно більшовики проголошували, начеб то ліліпут Фінляндія має агресивні наміри проти гіганта СРСР /формулка для опрещення російської агресії мусіла бути винайдена/. Далшим кроком було прилучення Литви, Латвії і Естонії у формі союзних республік /це ж давні російські, ще царетом загарбані землі/. На анексія Фінляндії в 1945 р. не вдалося соавтсько-російській дипломатії досягнути угоди з світовими великодержавами, але залишено її Росії як сферу впливів, табто дано свободу втручати у внутрішні фінляндські справи. Остаточо запідля Данінградові від Лібаси по Тернео більшовики запевнили.

Друга справа - це видвигнуте царем Іваном III "собіраніє руских земель". В 1939 р. за нейтралітет совітів у війні між Німеччиною і західними державами, запілатив Гітлер більшовикам дозволом на загарбання всіх українських і білоруських земель. Коли стався розвал польської держави, Польща стала зручним полем для всяких випадковостей і несподіванок, які могли створити загрозу для СРСР. Щоб відвернути можливість таких подій і також взяти від захист єдинокровних українців і білорусів, яких обанкротований польський уряд кинув на волю випадку, Червона Армія з розпорядження совітського уряду 17 вересня 1939 р. перейшла польський кордон і "визволила Західну Україну і Західну Білорусь". Політичний словник 1940 р. ст. 222. Це знов формулка.

З історії знаємо, що московські царі вже через "визволяли" єдинокровних українців і білорусів, а Цариця Катерина II "порядкувала" справи розхитаної Польщі, аж до цілковитого її поділу між сусідними імперіалістами, очевидно загрозди обороняючи дисидентів /відступників/ чи загрозжену торговельську конфедерацію, чи сьогодні привезений з Москви польський уряд з Чубокор-Моравським. За постріч у розгромленні Німеччини, зажадала Росія між іншими Білорусі, Зах. українських земель, Закарпаття, Буковину і Бесса-

рабіт. А от вперше в історії Росії московські володарі виповнили заповіт Івана III. Усі спадщина "потчина" великих московських князів, зібралася довкруги московського престолу. Не звичайно знаменним у цьому відношенні являється факт, що в Сасаробі святкували в 1945 р. 155-ті роковини здобуття фортеці Ізмаїл царським генералом Суворовим. Навже все загарбницькі територіяльні придбання царської Росії і признані і св'ятковані більшовицькою Росією.

Від часів осягнення берегів Чорного моря протоки, а в зв'язку з цим Туреччина і балканське питання не сходили з черги у російській зовнішній політиці. Чогодні союзи усадовилися на добре на Балканах /Румунія, Болгарія, Югославія, Словенія/ і при помочі ще досі не виведених окупаційних військ рядять тими псевдосамостійними державами. Чершу скрипку грає Югославія, як колись в мисли і Сербія, як організує слов'янський Союз, як інструмент московської політики, подібно союзів балканських слав'ян з 60-х років м.ст. Більшовики додали до старих царських ключів панславізму, правдивої єдності ще й демократію, але однаковісінсько підготовляють собі базу до проток зі заходу. На Балканах ще тільки одне Греція не грає в унісон з московським, балканським оркестром і звідти та напружена дипломатична боротьба з Англією за створення в Греції сприяльного уряду. Однак на шляху до осягнення Середземного моря стоїла Росія від століть найбільшою перешкодою Туреччина і не неї спрямований увесь концентричний наступ на тому відтинкові російської зовнішньої політики. В чершу чергу совітська преса признала туреччину фашистською державою і повела гостру кампанію проти неї. Після того совітська дипломатія пустила в рух темну машинерію, почався всесвітній рух за "ви волоння турецької Вірменії". В листопаді 1945 р. створюється комітет "поступових" америкенців, якого цілком з піддержувати вимоги вірменського народу, признати частину вірменських підтурецьких земель до

совєтської Вірменії. "Доля вірменського народу нерозривно зв'язана з Сов. Союзом". Говориться у відозві цього комітету. "Вірменська Національна Рада Америки" висилає миморандум Труменові, Етлі і Сталінові з тими самими заявами /грудень 1945 р./, а подібні вірменські національні ради типу і Лівану домагаються від Тан. самостійного "з'єднання вірменського народу" очевидно під крилами совєтів. Та найцікавішим документом цієї кампанії являється лист двох проф. грузинів /"Рад. Україна" з 21. XII. 45./ "про наші законні вимоги до Туреччини. Ці два люди домагаються від совєтів офіційно для сов. Грузії докладно тих самих тезисів, що їх об'єднали Англія і Франція цареві Миколі II по переможній першій світовій війні - при поділі спадщини побідженої Туреччини. Тоді антанта дала свою згоду на перетворення царської Росії в середземноморську державу і свого часу сов. Росія консеквентно домагається того самого - тобто поділу Туреччини. Що більше, вона йде далі царським планом, хоче вже колонії над Середземним морем - Триполітанію.

Не менш оживлений рух відбувається на перському шляху Петра великого до Індії. Досягнення царату на цьому відтинку були вже доволі великі. 1907 р. укладено в Петербурзі російсько-англійський договір. Він поділив Персію на три полоси. Північна, найбільша мала остати російською сферою інтересів, віденно-східна сфера впливів Англії. Останок Персії мав творити нейтральну полосу. Цей договір поклав, що правда експанзії Росії теоретичні границі та практично цій експанзії сильно поспособив. Всі багаті перські провінції підпали під безпосередній вплив Росії. Російські війська могли пообути до безпосередньо до перської ба і до нутра самої Персії і тут гарнізонувати. Російська торгівля вже коло 1908-9 рр. переважала англійську більше як двічі. Перша світова війна і російська революція цей розвиток подій спинила, але друга світова війна дала можливість більшовицькій Росії почати

наступ наново. Користаючи з ведення в бігу війни російських військ до Північного Трану, тобто давньої царської сфери впливу, совєти по закінченні воєнних дій не думали відсофувати своїх частин. Вони опералися на противоріччях населення Північного Трану - азербайджанцями і Тегераном і за допомогою азербайджансько-демократичної партії розпочали організувати спротив Тегеранові. В листопаді 1945 р. дійшло до скликання всенародних зборів, виборів до парламенту-меджлису створення національного уряду Азербайджана. При тому всему соціалістична дипломатія проголосувала строгий нейтралітет. Не менше совєтсько-перська політика викликала занепокоєння в Англії і Америці, що привело до відомих подій на Раді Безпеки. Востаточно вийшло з мішки 4 квітня 1946 р. заключено совєтсько-французький договір і виявилось, що йшло про створення на того ж Трану-совєтського товариства, якого терени обіймали б частину північного Трану, тобто менш-більш терени російських впливів з 1907 р.

На Далекому Сході по капітуляції Японії 1945 більшовики уважно стежать за тим, щоб їх інтереси не зазнали шкоди. В першу чергу дістали вони полудневу частину півострова Сахалін з цього титулу, що колись він належав царській Росії; в Кореї спільно з американцями "помагають" творити демократичний уряд /чит.: собі сприятливий уряд/, бо за Корею билася колись Росія з Японією і вважала її майбутнім тереном своєї експансії. В північному Китаї з аньчжурі і совєти гостро конкурують з американцями, бо на тих теренах царат ще в XIX ст. промостив вплихи російському імперіалізму. Байдуже, що це самі китайці просять російські війська залишитися; ми ж знаємо, що на протязі цілої історії російського імперіалізму від Івана III до Сталіна вони завжди винаходили таких, що запрошували їх "прійти", допомогти, "залишитися", "взяти під опіку" і т.д.

могло б здаватися, що перша соціалістична держава робітників і селян повинна піти новими

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 19 аркушів;

(святкарцят)
у тому числі літерні номери _____;

пропущені номери _____

+ аркушів внутрішнього опису _____

аркуш № 19 - системний

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст
Посада
21 червня 2018 року
[Підпис]
(підпис)

І. Тарнавас
(ініціали (ініціал імені), прізвище)